

Dato 12. december 2014
Side 1 af 4

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Ministeren
Stormgade 2-6
1470 København K

Kære Rasmus Helveg Petersen

Først vil jeg gerne sige tak for et godt samarbejde om vores temadag om "Landbrug, klima og vækst" og for gode møder både før og efter arrangementet. Jeg synes, vi har haft nogle interessante drøftelser om klima og landbrug, både i nationalt regi og i forhold til EU's klima- og energipolitik frem mod 2030.

Jeg vil gerne med dette brev følge op på vores drøftelser samt besvare nogle af de punkter, du rejser i din kronik i Berlingske, fredag d. 21. november.

Dansk landbrug har reduceret udledningerne med 23 pct. 1990-2012

Det fremgår af din kronik, at du "*endnu har til gode at se, at landbrugets klimaindsats kan ses i tallene.*"

Jeg vil her henvise til den nationale emissionsopgørelse, der udarbejdes af DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet for Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, og som fungerer som den officielle danske indberetning til UNFCCC. Det fremgår vedrørende landbruget på side 376 i den seneste rapport¹, at:

"From 1990 to 2012, the emissions decreased from 12.5 million tonnes CO2 equivalent to 9.6 million tonnes CO2 equivalent, which corresponds to a 23 % reduction (table 1)."

I min verden er en reduktion på 23 pct. markant og afgjort noget, der kan ses i tallene. Det gælder så meget desto mere, da *produktionen* i samme periode er øget. Udledningen per produceret enhed er altså faldet væsentligt.

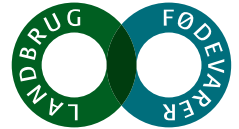
Jeg anerkender, at der eksisterer forskellige tal i forhold til opgørelsen af landbrugets emissioner, men det er altså ikke opgørelser, som vi udarbejder. DCE - AU tog som bekendt nye beregningsmetoder i anvendelse i forbindelse med regeringens klimaplan, hvilket ændrer emissionsopgørelsen også med tilbagevirkende kraft. I forbindelse med den nye basisfremskrivning er emissionsopgørelsen på ny ændret, så vi nu har set tre forskellige opgørelser inden for det seneste år.

Jeg håber, at der inden længe kan etableres et mere sikkert og stabilt vidensgrundlag om landbrugets emissioner. Vi bidrager gerne med hjælp i det omfang, vi kan.

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 156 milliarder kroner årligt og med 169.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

¹ Denmark's National Inventory Report 2014. Aarhus University, DCE – Danish Centre for Environment and Energy.

Det er herudover vigtigt for mig at understrege, at ændrede beregningsforudsætninger af historiske data alene er et spørgsmål om bogholderi; det kan selvsagt ikke ændre på landmændenes faktiske tidligere adfærd.

Dansk landbrugs klimaeffektivitet

Du har ved flere lejligheder, både i din kronik, ved vores møder og over for Folketingets Europaudvalg, stillet spørgsmål til, om vi nu har sikkerhed for dansk landbrugs klimaeffektivitet.

Jeg skal her gerne henvise til en undersøgelse, som forskere fra Wageningen Universitet i Nederlandene har lavet af drivhusgasudledningen per produceret enhed for de vigtigste driftsgrene i de forskellige EU-lande². Konklusionerne viser, at Danmark producerer mælk med den laveste drivhusgasudledning per liter, og at Danmark på de øvrige driftsgrene ligger blandt de bedste og under EU's gennemsnit.

Det er mit indtryk, at danske universitetsfolk og forskere, der beskæftiger sig med klimaeffektiv fødevarerproduktion, vurderer denne undersøgelse som den mest valide af sin slags. Dette synspunkt fremførte seniorforsker John Hermansen eksempelvis på vores fælles temadag d. 21. november, hvor han også refererede netop denne undersøgelse. Analysen indgår også i kildematerialet til den af regeringen nedsatte Natur- og Landbrugskommission.

Der kan endvidere henvises til livscyklusanalyser af den danske svinekødsproduktion³, af dansk mælkeproduktion⁴, af dansk slagtefjerkræproduktion⁵ og af dansk slagtekyllingeproduktionen og økologisk konsumægsproduktion⁶. Aarhus Universitet er i øjeblikket ved at udarbejde en livscyklusanalyse for Køddbranchens Fællesråd vedrørende dansk kalve- og oksekødsproduktion.

Vi skal fremme klimaeffektiv produktion i Europa

Jeg oplever, at du har en opfattelse af, at vi ikke har viden om klimaeffektiviteten i landbrugsproduktionen uden for Europa. Jeg vil gerne nuancere denne opfattelse.

Jeg er grundlæggende af den opfattelse, at vi i Landbrug & Fødevarer bør bevare en vis ydmyghed og primært udtale os om emner, vi har særlig forstand på. Det gælder dansk landbrugsproduktion. Til gengæld mener jeg, at det ikke tilkommer os at forsøge at tale med en autoritativ stemme om produktionsforhold i eksempelvis maltesisk, estisk og bulgarsk landbrug. Derfor har jeg ikke ønsket at drage konklusioner på deres landbrugs vegne. Det ønsker jeg fortsat ikke.

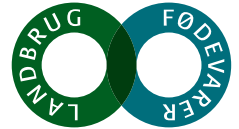
² Lesschen, et al (2011): Greenhouse gas emission profiles of European livestock sectors, Animal Feed Science and Technology 166-167: 16-28

³ Nguyen, et. al. (2011): Environmental Assessment of Danish Pork. Report no. 103. DCA, Aarhus University.

⁴ Kristensen, et. al (2011): Effect of Production System and Farming Strategy on Greenhouse Gas Emissions from Commercial Dairy Farms in a Life Cycle Approach. Livestock Science, 140, 1-3, 136-148.

⁵ Nielsen, et. al. (2011): Greenhouse Gas Emission from the Danish Broiler Production estimated via LCA Methodology. AgroTech.

⁶ Clausen, et. al. (2013): Klimavenlige tiltag i slagtekyllingeproduktionen og den økologiske konsumægsproduktion. Videncentret for Landbrug.

Som nævnt peger de internationale sammenligninger baseret på livscyklusanalyser på, at dansk landbrug ligger blandt de allerbedste. Et andet sammenligningsgrundlag udgøres af de europæiske landes nationale emissionsopgørelser, dvs. landenes egne indberetninger af deres respektive udledninger. Hvis indberetningen af drivhusgasudledninger sammenlignes med indberetning af produktionsdata for fx EU15⁷, viser dette også, at dansk mælkeproduktion og dansk svineproduktion ligger blandt de bedste i EU15.

Dette billede ændres næppe, hvis der i stedet sammenlignes med EU28.

Jeg vil i den forbindelse gerne understrege tre forhold:

- For det første må det være sådan, at hvis man ikke på europæisk plan er i stand til at vurdere landbrugets drivhusgasudledninger, så må det heraf følge, at man ikke kan være i stand til at udarbejde en fornuftig regulering, der indeholder reduktionskrav. Det kan ikke være sådan, at regulering sættes i værk, uden at det er muligt at overskue effekterne af reguleringen.
- For det andet så ønsker vi i dansk landbrug lige europæiske rammevilkår, der fremmer klimaeffektiv europæisk fødevarerproduktion. Hvis de rammevilkår etableres, så er jeg sikker på, at dansk landbrug er klar til at udnytte dem og fortsat være blandt de bedste til klimaeffektiv produktion.
- For det tredje så vil vi gerne bistå regeringen aktivt i de europæiske forhandlinger, eksempelvis med viden og data om effektiv dansk produktion. Vi bør have en fælles interesse i ikke uretmæssigt at tabe et kæmpe vækstpotentiale inden for den danske fødevarerklunge på gulvet.

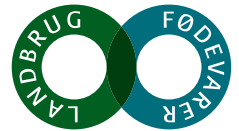
Landbrugets udledninger kan ikke fjernes helt

Det fremgår af din kronik, at landbrugets udledninger fremover vil udgøre en stadig større andel af de danske drivhusgasudledninger, og at "*Det kan hverken branchen eller Danmark stå model til*".

Jeg står helt uforstående over for dette synspunkt. Det er helt givet, at den biologiske produktion i landbrugs- og fødevarerhvervet vil vedblive med at have en udledning af drivhusgasser. Sådan er den biologiske, faktuelle virkelighed. Det var også udgangspunktet for eksempelvis Klimakommissionen, hvis rapport jo tydeligt beskriver, at selv med en omstilling til 100 pct. vedvarende energi vil der være en rest af udledninger fra andre sektorer.

Tilsvarende erkendelse af den biologiske virkelighed findes også i andre fremskrivninger, eksempelvis Kommissionens køreplaner frem mod 2050. Det – og forståelsen for den voksende globale efterspørgsel efter fødevarer – anerkendes jo også tydeligt i konklusionen fra Det Europæiske Råd i oktober, hvor de "*mange forskellige målsætninger for landbrugs- og arealanvendelsessektoren, med deres mindre modvirkningspotentiale*" nævnes eksplicit.

⁷ F.eks. med udgangspunkt i EEA (2014): Annual European Union greenhouse gas inventory 1990-2012 and inventory report 2014. European Environment Agency.

Dansk landbrug skal være blandt verdens bedste

Til sidst vil jeg gerne erklære mig enig i, at dansk landbrug skal være verdensmestre i innovation og på miljø, klima og dyrevelfærd. I al beskedenhed mener jeg faktisk, at vi på nogle områder allerede er verdensmestre, fx som den mest innovative fødevareklynge⁸, og på de fleste andre områder er vi godt på vej.

Jeg håber i den forbindelse på et godt samarbejde med dig såvel som den øvrige regering samt Folketinget.

Med venlig hilsen

Lars Hvidtfeldt

Kopi til:

Folketingets Klima, Energi- og Bygningsudvalg
Folketingets Europaudvalg
Folketingets Fødevareudvalg
Fødevareministeren

⁸ Alan Renwick, Doris Läßle, Anthony O'Malley and Fiona Thorne (2014): Innovation in the Irish Agrifood Sector. Study for Bank of Ireland. University College Dublin